

O`TKIR KORONAR SINDROM KUZATILAYOTGAN BEMORLARDA ILK YORDAM KO`RSATISHNING USTUVOR TAMOILLARI HAMDA UNING AHAMIYATI

*Osiyo xalqaro universiteti klinik fanlar kafedrasida assistenti,
anesteziolog-reanimatolog: **Irgashev Ibodillo Ergashevich**
O'zbekiston respublikasi Buxoro viloyati Buxoro shahri.*

Anotatsiya. O`tkir koronar sindrom bu bemorlarda yurak, miya, buyrak va ko`pgina a`zolarida o`tkir ishemik holatlar rivojlanishining ilk xavfli hamda tezkor reanimatsion va intensiv terapiyani talab qiladigan jarayondir. Bu sindrom kuzatilgan bemorlarda ro`y beradigan to`satdan o`lim so`nggi 10-15 yilda mehnatga layoqatli aholi orasida o`limning asosiy qismini tashkil qilib kelmoqda. Epidemiologik ma`lumotlarga ko`ra yurak qon tomir kasalliklari o`limning 25-40% ni tashkil etadi. Ayniqsa, S-T segmentining ko`tarilishi o`tkir koronar sindromli bemorlarda tezkor tashhis qo`yish, aniqlash va to`g`ri tanlangan davolash usullari kasallik asoratlarini hamda o`lim holatini kamaytirishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada o`tkir koronar sindrom kelib chiqishi, klinik belgilari davolash usullari va bemorlarda rivojlanishi mumkin bo`lgan xavf omillari haqida ma`lumotlar keltirilgan.

**Kalit so`zlar:** S-T segmentining ko`tarilishi, o`tkir koronar sindrom, obstruksiya, elevatsiya, stenokardiya, EKG,

To`satdan o`lim, o`tkir koronar sindrom. O`tkir koronar sindrom koronar arteriyaning o`tkir obstruksiyasidan kelib chiqadi. O`tkir koronar sindrom oqibatari koronar tomirlar obstruksiya darajasi va joylashuviga bog`liq bo`lib, nostabil stenokardiya dan tortib, ST segmenti elevatsiyasiz miokard infarkti, ST segmenti elevatsiyasi bilan kechadigan miokard infarktining va hattoki to`satdan o`lim kelib chiqishiga ham sabab bo`ladi. Ushbu kasalliklarning har birida simptomlar o`xshash (to`satdan o`limdan tashqari) va nafas yetishmaslik hissi, ko`ngil aynishi va ko`krak qafasidagi sanchuvchi, achishtiruvchi og`riqni o`z ichiga oladi. Tashhis bemor shikoyatlari elektrokardiografiya (EKG) va laborator instrumental belgilarga asoslangan holda amalga oshiriladi. O`KS ga to`g`ri keladi. O`tkir koronar sindrom vaqtinchalik qo`yilgan tashhis bo`lib, bemor kasalxonaga murojaat qilgandan boshlab 72 soatdan keyin nostabil zo`riqish stenokardiyasi yoki miokard infarktiga o`zgartirilishi kerak. Klinik belgilar quyida tartib bilan keltirilgan:

- To`sh ortida og`riq (yurak sohasida odatda og`riq kuyishtiruvchi, achishtiruvchi tipda) chap yelka, kurak, qo`l, jag`lar, ikki kurak orasiga tarqalishi;
- Ko`ngil aynishi ba`zan qon bosimi tushganda yoki reflektor ko`tarilganda qayt qilish;
- Dispeptik diskomfort;

- Nafas yetishmovchiligi belgilari;
- Birdan yuzaga keladiga kuchli og'riqqa qo'shilib sovuq yopishqoq ter bosishi;
- Ko'z oldi qorong'ulashishi, karaxtlik va hatto es-hushning yo'qolishi;
- Noodatiy yoki sababsiz charchoq;

Dastlabki belgilardan bemorda vahima, kuchli va turli harakatlar bilan namoyon bo'ladigan bezovtalik, o'limdan qo'rquv hissi kuzatiladi. O'tkir koronar sindrom tashhisidan keyin (3 sutkadan so'ng) miokard infarktiga transformatsiyasi tashhisi qo'yiladi va bemorlarda kelajakda yurak-qon tomir kasalliklari xavfi ortadi. Ko'pchilik hollarda shuni O'KS ni boshidan kechirgan bemorlarning deyarli 50%i va undan ham ko'proq qismi tavsiya qilingan ambulator yoki uyda davom ettiriladigan keyingi davoni olmaydilar. Umuman olganda, o'tkir koronar sindrom o'tkazgandan keyingi erta asoratlardan (1 oy ichida) o'lim darajasi 2-4% ni tashkil qiladi; shuningdek S-T segment elevatsiyasiz kechgan miokard infarktidan so'ng o'lim darajasi S-T elevatsiyasi bilan kechadigan miokard infarktiga qaraganda pastroq ekanligi aniqlangan. O'KS bilan kasallangan bemorlarning 40-50% qismi kasalxonaga yotqizishdan oldingi bosqichda, kasallik belgilari boshlangandan keyingi birinchi daqiqalarda vafot etadi. O'tkir koronar sindrom barcha turlari uchun 15-30 kun ichida qayta kasalxonaga yotqizish 15-25% bemorlarda uchraydi. O'tkir koronar sindromdan keyin to'satdan o'lim xavfi ortadi va bu yurakning sistolik hajmiga nisbatan qonni bir martalik otilish hajmi (fraksiyasi vibrosa) pastligi (35% yoki undan kam) bilan bog'liq. Bir yil ichida o'lim darajasi ST segmenti ko'tarilishi bilan kechadigan miokard infarkti va ST segmenti ko'tarilishsiz kechadigan o'tkir koronar sindrom bilan og'riqan bemorlar o'rtasida taxminan 10% gacha uchraydi. Kasallik va o'lim xavfini kamaytirishning asosiy tamoili bu ikkilamchi profilaktikani to'g'ri olib borish bo'lib, bunda bemor doimiy kardiolog nazoratida bo'lishi va davo muolajalarini o'z vaqtida qabul qilishi lozim. Gospitalizatsiyadan keyingi yordam bo'yicha maxsus tavsiyalar yurak reabilitatsiyasi dasturini, xolesterin darajasi, gipertoniya va chekish kabi xavf omillarini nazorat qilish strategiyalarini, dori-darmonlarni boshqarish va davolashni o'z ichiga olgan dalillarga asoslangan yordam rejasi asosida nazorat qilinadi.

Yordam ko'rsatish. O'KS bilan bemorlarda miokard infarktiga o'tib ketmasligi birinchi 20-60minut ichida ko'rsatiladigan samarali tez yordamga bog'liq va bu quyidagi tartibda olib borilishi lozim.

1. Bemorni depressiya yoki agressiv bezotalik holatlaridan chiqarish. Bemorni harakatlanmasligini aytish hammasi yaxshi bo'lishiga ishontirish og'riqni bartaraf etish (analgetiklar, narkotiok analgetiklar ishlatish ehtimoli ham juda yuqori).

2. Koronar spazmni bartaraf etish va miokardni kislorodga bo'lgan talabini kamaytirish maqsadida nitratlardan foydalanish (arterial qon bosimi nazoratida).
3. Qonni suyultirish tilostiga aspirin (antiagregantlar) va venaga geparin 5000-10000 TB da (antikoalulyant).
4. Ehtiyotlik bilan transportirovkani ta'minlagan holda gospitalizatsiya qilish.

Xulosa: Shuni aytish lozimki o'tkir koronar sindrom inson hayotiga jiddiy xavf soladigan kasalliklar bo'lib, unga o'z vaqtida to'g'ri tashhis qo'yib unga to'g'ri yordam ko'rsatish lozim. O'KS davolash emas unga to'g'ri patogenetik tez yordam ko'rsatiladi va asosiy maqsad qilib miokard infarktiga o'tmasligini ta'minlab yoki buni iloji qolmagan bo'lsa og'ir asoratlarni oldini olish, o'limni oldini olish chora tadbirlari ko'rilishi lozim. O'z vaqtida ko'rsatilgan sifatli tez yordam bemor hayotini nafaqat saqlab qolishi uni nogironlikdan ya'ni hayot sifatining pasayib ketishidan saqlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Irgashev, I. E., & Farmonov, X. A. (2021). Specificity of resuscitation and rehabilitation procedures in patients with covid-19. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 2(1), 11-14.
2. Irgashev, I. E. (2022). New Principles of Anticoagulant Therapy in Patients with Covid-19. *Research Journal of Trauma and Disability Studies*, 1(12), 15-19.
3. Irgashev, I. E. (2023). Pathological Physiology of Heart Failure. *American Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences (2993-2149)*, 1(8), 378-383.
4. Irgashev, I. (2024). COVID-19 INFEKSIYSINI YUQTIRGAN KASALXONADAN TASHQARI PNEVMONIYA BILAN KASALLANGAN BEMORLARDA DROPERIDOL NEYROLEPTIK VOSITASINI QO'LLANILISHI VA UNING DAVO SAMARADORLIGIGA TA'SIRI. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 3(1), 12-18.
5. Irgashev, I. E. (2022). COVID-19 BILAN KASALLANGAN BEMORLARDA ANTIKAOGULYANT TERAPIYANING YANGICHA TAMOILLARI. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMiy JURNALI*, 2(12), 462-466.
6. Ergashevich, I. I. (2024). GIPERTONIK KRIZ BILAN KECHAYOTGAN GIPERTONIYA KASALLIGIDA, ASORATLAR YUZ BERISHINI OLDINI OLISHGA QARATILGAN SHOSHILINCH TERAPIYA. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 40(1), 55-61.
7. Ergashevich, I. I. (2024). SPECIFIC PROPERTIES OF LEVAMICOL OINTMENT. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 40(1), 48-53.

8. Irgashev, I. E. (2023). RESPIRATORY DISTRESS SYNDROME. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*, 2 (5), 587–589.
9. Qilichovna, A. M. (2024). CLINIC FOR PATIENTS WITH DENTURES COMPARATIVE DIAGNOSIS AND PATHOGENESIS. *TADQIQOTLAR*, 30(3), 127-135.
10. Ahmedova, M. (2023). COMPARATIVE ANALYSIS OF NUTRITIONAL DISPARITIES AMONG PEDIATRIC POPULATIONS: A STUDY OF CHILDREN WITH DENTAL CAVITIES VERSUS THOSE IN OPTIMAL HEALTH. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(12), 68-72.
11. Ahmedova, M. (2023). DIFFERENCES IN NUTRITION OF CHILDREN WITH DENTAL CARIES AND HEALTHY CHILDREN. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(12), 42-46.
12. Axmedova, M. (2023). TISH KARIESINING KENG TARQALISHIGA SABAB BO'LUVCHI OMILLAR. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(12), 200-205.
13. Ахмедова, М. (2023). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЭТАПАХ ДИАГНОСТИКИ И ПЛАНИРОВАНИЯ ОРТОПЕДИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ ЭНДОССАЛЬНЫХ ИМПЛАНТАТОВ. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(11 Part 2), 167-173.
14. Axmedova, M. (2023). USE OF COMPUTER TECHNOLOGY AT THE STAGES OF DIAGNOSIS AND PLANNING ORTHOPEDIC TREATMENT BASED ON ENDOSSEAL IMPLANTS. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(11), 54-58.
15. Ахмедова, М. (2020). НАРУШЕНИЯ ЭНДОТЕЛИАЛЬНОЙ ФУНКЦИИ ПРИ РАЗВИТИИ АФТОЗНОГО СТОМАТИТА. *Достижения науки и образования*, (18 (72)), 65-69.
16. Axmedova, M. (2023). THE IMPACT OF SOCIOCULTURAL FACTORS ON THE PERVASIVENESS OF DENTAL CARIES AS A COMPLEX HEALTH CONDITION IN CONTEMPORARY SOCIETY. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(9), 24-28.
17. Ахмедова, М. К. (2024). ОБЩИЕ ПРИЧИНЫ КАРИЕСА ЗУБОВ. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 77-85.
18. Qilichovna, A. M. (2024). CLINICAL SIGNS WHEN ACCOMPANIED BY DENTAL DISEASES AND METABOLIC SYNDROME. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 39(5), 116-24.
19. Ахмедова, М. К. (2024). Профилактика Стоматологических Заболеваний У Беременных. *Research Journal of Trauma and Disability Studies*, 3(3), 66-72.

20. Bakayev, N. B., Shodiev, S. S., Khafizova, M. N., & Ostonova, S. N. (2020). SHAKESPEARS LEXICON: REASON WORD AS A DESIGN OF THE CONCEPT OF THE ABILITY OF THE HUMAN MIND TO ABSTRACTION, CONCLUSION. *Theoretical & Applied Science*, (6), 162-166.
21. Nematilloeyvna, K. M. The Easy Ways of Learning Medical Plants (Phytonyms) in the Department of Pharmaceutical Terminology. *JournalNX*, 7(06), 274-277.
22. Хафизова, М. (2023). ПРОСТЫЕ СПОСОБЫ ИЗУЧЕНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ (ФИТОНИМОВ) В РАЗДЕЛЕ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(11 Part 2), 193-198.
23. Хафизова, М. (2023). ТРИ ЧАСТИ МЕДИЦИНСКИХ ТЕРМИНОВ. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(12 Part 2), 134-138.
24. Хафизова, М. Н. КРИТЕРИИ ОБУЧЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ КОМПЕТЕНЦИИ.
25. Nematilloeyvna, X. M. (2024). UCH ASOSIY TERMINOLOGIK LUG'ATLARNING TILI. *PEDAGOG*, 7(1), 184-187.
26. Nematilloeyvna, X. M. (2024). ANATOMIK TERMINOLOGIYA BO'LIMIDA LOTIN TILI SIFATLARINING MA'NO JIHATLARI. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(5), 47-54.
27. Nematilloeyvna, X. M. (2024). LOTIN TILI OT SO'Z TURKUMINING O'ZBEK GURUHLARDA O'RGANILISHI. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 104-110.
28. Hafizova, M. (2024). LOTIN TIL AMALIY MASHG'ULOTLARIDA TERMIN, ATAMA VA IBORA SO'ZLARINING QO'LLANILISHI. *Журнал академических исследований нового Узбекистана*, 1(1), 132-136.
29. Togaydullaeva, D. D. (2022). ARTERIAL GIPERTONIYA BOR BEMORLARDA KOMORBIDLIK UCHRASHI. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIIY JURNALI*, 2(11), 32-35.
30. Togaydullaeva, D. D. (2022). Erkaklarda yurak ishemik kasalligining kechishida metabolik sindrom komponentlarining ta'siri. *Fan, ta'lim, madaniyat va innovatsiya*, 1(4), 29-34.
31. Dilmurodovna, T. D. (2023). MORPHOLOGICAL ASPECTS OF THE THYROID GLAND IN VARIOUS FORMS OF ITS PATHOLOGY. *American Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences (2993-2149)*, 1(8), 428-431.
32. Dilmurodovna, T. D. (2023). Morphological Signs of the Inflammatory Process in the Pancreas in Type I and II Diabetes Mellitus. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 3(11), 24-27.

33. Dilmurodovna, T. D. (2023). КЛИНИКО-МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЕ ВОСПАЛИТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ПОДЖЕЛУДОЧНОЙ ЖЕЛЕЗЕ ПРИ САХАРНОМ ДИАБЕТЕ I И II ТИПА. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 33(1), 173-177.
34. Khafiza, J., & Dildora, T. (2023). Frequency of Comorbid Pathology among Non-Organized Population. *Research Journal of Trauma and Disability Studies*, 2(4), 260-266.
35. Dilmurodovna, T. D. (2023). Clinical and Diagnostic Features of the Formation of Arterial Hypertension in Young People. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 3(12), 41-46.
36. Dilmurodovna, T. D. (2024). DIABETES MELLITUS IN CENTRAL ASIA: PROBLEMS AND SOLUTIONS. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 12(4), 204-213.
37. Тогайдуллаева, Д. Д. (2024). ОБЩИЕ ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЕ САХАРНОГО ДИАБЕТА В СРЕДНЕЙ АЗИИ. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 12(4), 193-204.
38. Tog'aydullaeva, D. D. (2024). GIPERTENZIYA BOR BEMORLARDA MODDALAR ALMASINUVINING BUZULISHI BILAN KELISHI. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 130-137.
39. Dilmurodovna, T. D. (2024). FACTORS CAUSING ESSENTIAL HYPERTENSION AND COURSE OF THE DISEASE. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 138-145.
40. Abdurashitovich, Z. F. (2024). APPLICATION OF MYOCARDIAL CYTOPROTECTORS IN ISCHEMIC HEART DISEASES. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 39(5), 152-159.
41. Abdurashitovich, Z. F. (2024). ASTRAGAL O'SIMLIGINING TIBBIYOTDAGI MUHIM AHAMIYATLARI VA SOG'LOM TURMUSH TARZIGA TA'SIRI. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 111-119.
42. Abdurashitovich, Z. F. (2024). MORPHO-FUNCTIONAL ASPECTS OF THE DEEP VEINS OF THE HUMAN BRAIN. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 36(6), 203-206.
43. Abdurashitovich, Z. F. (2024). THE RELATIONSHIP OF STRESS FACTORS AND THYMUS. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 36(6), 188-196.
44. Abdurashitovich, Z. F. (2024). MIOKARD INFARKTI UCHUN XAVF OMILLARINING AHAMIYATINI ANIQLASH. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 36(5), 83-89.

45. Rakhmatova, D. B., & Zikrillaev, F. A. (2022). DETERMINE THE VALUE OF RISK FACTORS FOR MYOCARDIAL INFARCTION. *FAN, TA'LIM, MADANIYAT VA INNOVATSIYA JURNALI/ JOURNAL OF SCIENCE, EDUCATION, CULTURE AND INNOVATION*, 1(4), 23-28.
46. Narzulaeva, U. (2023). PATHOGENETIC SIGNIFICANCE OF HYPERLIPIDEMIA IN THE CLINICAL COURSE OF ARTERIAL HYPERTENSION. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(11), 86-91.
47. Narzulaeva, U. (2023). PATHOGENETIC SIGNIFICANCE OF HYPERLIPIDEMIA IN THE CLINICAL COURSE OF ARTERIAL HYPERTENSION. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(11), 86-91.
48. Нарзуллаева, У., Самиева, Г., & Пардаева, З. (2022). ПАТОФИЗИОЛОГИЯ РЕПЕРФУЗИОННОГО ПОВРЕЖДЕНИЯ МИОКАРДА. *Журнал вестник врача*, 1(2), 155–158. <https://doi.org/10.38095/2181-466X-2020942-154-157>
49. Самиева, Г., Нарзуллаева, У., & Самиев, У. (2023). Течение артериальной гипертензии у жителей засушливого региона. *Каталог монографий*, 1(1), 1–108. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/monographs/article/view/27456>
50. Oripova, O. O., Samieva, G. U., Xamidova, F. M., & Narzulaeva, U. R. (2020). Sostoyanie plotnosti raspredeleniya limfoidnykh kletok slisistoy obolochki gortani va proyavleniya mestno immuna pri xroncheskom laringite (tahlil seksionnogo material). *Akademiya*, (4 (55)), 83-86.
51. ГТ, Э., & Саидова, Л. Б. (2022). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ РЕАБИЛИТАЦИОННО-ВОССТАНОВИТЕЛЬНЫХ КРИТЕРИЕВ БОЛЬНЫХ С СД-2 ТИПА. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 2(12), 206-209.
52. Toxirovna, E. G. (2023). O'RTA VA KEKSA YOSHLI BEMORLARDA 2-TUR QANDLI DIABET KECHISHINING KLINIKO-MORFOLOGIK XUSUSIYATLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 33(1), 164-166.
53. Эргашева, Г. Т. (2023). Изучение Клинических Особенности Больных Сахарным Диабетом 2 Типа Среднего И Пожилого Возраста. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 4(6), 274-276.
54. Toxirovna, E. G. (2024). GIPERPROLAKTINEMIYA KLINIK BELGILARI VA BERPUSHTLIKKA SABAB BO'LUVCHI OMILLAR. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 168-175.
55. Toxirovna, E. G. (2024). QANDLI DIABET 2-TUR VA O'LIMNI KELTSIRIB CHIQARUVCHI SABABLAR. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 86-93.

56. Saloxiddinovna, X. Y. (2024). CLINICAL FEATURES OF VITAMIN D EFFECTS ON BONE METABOLISM. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 36(5), 90-99.
57. Saloxiddinovna, X. Y. (2024). CLINICAL AND MORPHOLOGICAL ASPECTS OF AUTOIMMUNE THYROIDITIS. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 36(5), 100-108.
58. Saloxiddinovna, X. Y. (2024). MORPHOFUNCTIONAL FEATURES BLOOD MORPHOLOGY IN AGE-RELATED CHANGES. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 146-158.
59. Saloxiddinovna, X. Y. (2024). CLINICAL MORPHOLOGICAL CRITERIA OF LEUKOCYTES. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 159-167.
60. Saloxiddinovna, X. Y. (2024). Current Views of Vitamin D Metabolism in the Body. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(3), 235-243.